

La Nació

Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració: CANUDA, 14, Pral.

L'humanització del sentiment de patria

REPRESENTA un mesquí criteri, egoista i antinatural, l'afany d'agavellament per a l'individu de tots aquells atributs socials que, pel fet de contribuir a l'avenç de la societat, no és lògic els tinguin acaparats, únicament, els estaments capitalistes. No hi ha dret al gaudiment individual i particular del fruit de les explotacions humanes que, per ésser producte de l'esforç col·lectiu dels homes, a tots ells, en comú, pertoca participar dels avantatges que produeixin.

El capitalisme, la burgesia, indègudament s'ha fet séu un sens fi d'atribucions socials a canvi, només, de l'estipendi excessivament raquític que el salari per als obrers representa.

A la nostra societat les modernes idees tendeixen, avui, a l'assoliment d'un total benestar per als humans i és perseguint aquest assoliment que els agrupaments socialment postergats s'organitzen i lluiten, sintetitzant en una idealitat emancipadora tots els llurs afanys i anhels de millorament social. I és així, perquè la vida dels homes no ho ha d'ésser una feixuga i pesanta càrrega, sinó que, a l'inrevés, tots tenen dret a viure-la bellament i a trobar-hi ben determinats tots els atributs que, per a l'expandiment de les propies iniciatives i activitats, els són necessaris.

L'acció egoistament exclusivista del capitalisme no és natural, és antihumana. Els acaparaments individualistes de les funcions socials, no corresponen de cap manera a un sol dels estaments de la societat, puix essent resultat els perfeccionaments i l'avenç de la humanitat, de l'acció realitzada per tots els homes, és a tots ells a qui correspon heurè'n els seus beneficis.

Les especulacions de caràcter individualista funcionen i es desenrotllen en profit d'un o varis dels antisocials acaparadors que, valent-se de les penalitats dels altres, s'enriqueixen sense donar importància de cap mena a ço que representa manca de respecte a la vida dels demés.

La riquesa individual que els poderosos posseeixen, a l'ésser contrastada amb la vida

miserable dels nuclis humils per força ha de veure's anatematitzada pels homes que posseint un esperit d'equitativa justícia, vulguin fer-se càrrec de com se troceja la vida tota dels que el règim social d'ara considera com a pobres.

Estem abocats, però, a una època en la qual les accions individuals tindran valor, només, per a ésser sumades al conjunt d'energies humanes que s'esmerçaràn en la tasca d'enrobar i solidificar el règim col·lectivista de la societat. En l'avenir, l'individu, posseint absoluta llibertat, no s'hi podrà llançar al conreu de procediments d'explotació atentatoris al benestar dels altres individus. I és que, en la nova organització social que avui tot just s'obria, les mesquineses i els actes infamants per a la vida dels homes seran proscrits dels costums socials i no's veuràn emparats en cap codi legalitzador d'accions perverses.

El domini del capitalisme, degut a la influència de les accions socialitzadores, cada vegada més anirà limitant-se fins a quedar completament anorreat. És cert, però, que avui encara disposa de ressorts i no petits interessos que ajudaran a mantenir aquell domini damunt dels nuclis socials que per la seva missió i la seva naturalesa forçosament n'han d'ésser contraris. Més, vindrà l'enderrocament del capitalisme, vindrà l'anul·lament del sistema individualista, perquè no és just que els poders naturals dels pobles es vegin dirigits i siguin influenciats per accions desviades, que solament viuen atentes al desenrotlle de particulars interessos i només són mogudes per ínfimes ambicions que si beneficien el mètode de vida dels agrupaments poderosos són, sempre, menyspreadors dels altres agrupaments als quals se'ls assignen inacabables deures sense voler-los regonèixer, emperò, que abans d'entregar-se al compliment d'aquells deures tenen una infinitat de drets conquerits a gaudir.

En la transformació social que l'evolució dels temps prepara, s'hi haurà d'estatuir el regoneixement ampli i absolut d'una munió

d'atribucions detentades il·legítimament en el règim capitalista i burgès que actualment a la societat subjuga, car és tan just, natural i equitatiu que així sigui, que si a la humanitat una profunda consciència amb caràcter permanent existís, fóra avui mateix que la transformació de la societat esdevindria una realitat esplèndida i bella.

Per a nosaltres que, a Catalunya, som agermanadors de les dugues idealitats més justicierament, més humanament llibertadores que existeixen; per a nosaltres que hem refós el sentiment de llibertat pels pobles amb el sentiment de germanat pels homes, només hi ha d'haver una sola preocupació que impulsi el nostre actuar de cara a una social futuritat lliure i justiciera. Per aquesta preocupació que hem de tenir és pel motiu que, al voler fer aplicació del nostre criteri nacionalista a Catalunya, no podem deixar oblidat el criteri socialista que ha d'afermar, que ha de consolidar la plena existència d'una patria on l'estat que perseguiu crear sigui emparador, sigui vetllador dels alts interessos socials que no han de dependre d'una determinada munió, agrupament o casta d'homes, sinó que han d'ésser conservats i gaudits els seus beneficis per tots, absolutament tots els humans que sota el cel de la patria visquin.

L'agavellament de riqueses, atribucions i drets per un nombre determinat d'individus és una mesquinesa social que les idealitats generoses han de fer desaparèixer. A aquesta desaparició, doncs, nosaltres hem d'aportar-hi el nostre esforç i volem, eficaçment, contribuir-hi.

És per això que al propagar els nostres idealismes basem el criteri nacionalista que sustentem en el benestar dels homes, i proclamem que el socialisme ha de salvaguardar i consolidar la personalitat nacional dels pobles puix entenem que, ha d'humanitzar-se el sentiment de patria i creiem que la única manera de lograr-ho és dotant aquestes d'amplíssimes llibertats i infiltrant-hi, des del propi estat natural que formin, el contingut social del qual ara estan mancades.

Normalització

QUAN tot torni a quedar en son lloc, millor dit, quan tot quedi tal com quedi, quan les màquines i aparells de guerra hauràn finit llur fatídica missió, quan el silenci s'hagi fet en els camps de batalla, esdevindrà un estat d'aclaparament, efecte del reconeixement vergonyós i espadordidor dels mals que s'han causat, car no quedaràn les coses i les persones, geogràficament i políticament, com haurien volgut que quedessin els promotors d'aquesta guerra apocalíptica i infamosa, per l'infinitat inconcebible de perjudicis de tota mena que haurà produït i per l'acte de conscient mancant a tots els drets humans que haurà indestructiblement significat. Cal fer un esforç sobrehumà per a poder capir, ara, ja l'horrorosa expressió de la realitat... Emperò com el parlar, només, per doldre'ns-en no és cap manifestació de la qual pugui resultar-ne un motiu de reparació i arranjament, procurem cercar la manera de normalitzar-ho tot, en la mesura de les nostres forces i elements, que an això sí que haurà de contribuir-hi tot i tothom. Primer que res, s'imposa ésser bons... Semblarà molt implícit això: ésser bons. I és perquè s'ha practicat poc i s'ha predicat massa, el bé. Per això, apar que no's diu res definitiu quan se prevé que hi ha necessitat d'ésser bo. Més, ara podrem donar-nos compte de les conseqüències de l'incompliment d'aquest deure. És intensament dolorós que s'hagi arribat a l'extrem present per a assolir el convenciment de què cal viure de faïço distinta que fins aquest moment històric. Però si no hem de tornar-nos folls o si el món no ha de perdre l'equilibri, mancant fins ell, així, a les lleis naturals, és de creure que, per a sempre més, n'hi haurà hagut suficient amb aquesta cruelíssima però lògica lliçó... I, per esdevenir bons, no cal més que una cosa, un principi: només actuar en sentit invers: això és: endigar les normes de vida pel camí de l'associacionisme, del col·lectivisme, de l'altruisme, en contraposició amb l'individualisme, l'autocràticisme i l'egoisme que, fins ara, han imperat per tot arreu del món... Aimar-se, ajudar-se, que no és altra cosa, l'amor, que l'ajuda recíproca, constant, conscient i de bona llei... És precís, oportunament, caldejar els àmbits, perquè se sent molt fret fins on sembla que no ha de sentir-se'n... L'amor, l'apoi mutu, que importa l'aproximació, l'unió espiritual de tots els humans, ha d'ésser la gènesi, el fonament, la base damunt de la qual bastim la societat nova... Els pobles que hauràn permanescut expectants poden haver anat prenent exemple del devassall de tràgics episodis que integraran aquest cicle dramàtic magnament terrible... I a la fi, concretant llurs impressions, adoptar un determini, que, esdevingut acció positiva, vagi a posar-se en el sagrari dels sentiments i de la consciència de l'humanitat seleccionada. Mentre arriba el moment de fer-se la pau, també pot laborar-se en sentit de preparació, d'afirmació: fent obra intensiva d'associació d'homens i expansió d'idees, per a quan arribi el jorn de fer labor definitiva... I la nostra pàtria, Catalunya, aquesta terra tan poc aimada perquè és tan poc coneguda, posseeix condi-

cions excel·lents, i es troba en circumstàncies favorables com mai, potser, s'ha trobat, per a començar una època de treball fecund, a casa i fora de casa. Elements, ne té de totes menes; el que manca és organitzar-los i endigar-los; i per a aquest principi fonamental és per al que's necessita de l'amorosa ajuda de tots, individualment i col·lectivament, que el nom i la substantivitat de Catalunya també tenen el dret—per ella—i el deure—pels seus fills—de figurar en el concert de les nacionalitats redimides i glorioses.

EDUARD LÓPEZ I NERIN

GUAITA

A l' hora que hem d' escriure nostre quotidià « Guaita », no's coneix, encara, la solució que a la política espanyola li convingui donar a la crisi ministerial d' ara. Sia la que sia la solució que s' hi doni, és ben segur que la primera mesura que pendrà serà la de clausurar el Parlament per temps indeterminat, qual solució no és cap sorpresa per a nosaltres — a pesar de no figurar entre aqueixes eminències de la política —, ni tampoc ho és per a ells, car sobradament sabien que, tal com se mou la política a Espanya, no era possible, en les circumstàncies actuals, que fos perllongada l' obra de les Cambres que's diuen legislatives.

Podriem fer diferents comentaris sobre l' actuació política dels nomenats representants de Catalunya, i podriem preguntar-los, alhora, què han fet durant aquests darrers quaranta dies per la defensa de les necessitats de Catalunya; podriem fer-los memoria dels parlaments — més pletòrics de pirotecnia que de sinceritat — que feren quan l' assemblea pro zones neutrals, a la qual no concorreguerem amb tot i ésser partidaris d'aitals reformes, perquè mai figurarem com a compar-ses conscients en la plataforma de les farses polítiques; podriem tirar-los a la cara que, mentre Catalunya sofreix i espera les desitjades reformes, els nostres diputats s'han entretingut fent obstrucció als mateixos projectes econòmics, intervenint—i, per consegüent, perllongant-la—en la discussió d' un projecte de reformes militars que afecta secundàriament a Catalunya, si és que, en realitat, l' afecta.

Discursos «elocuentes», bé n' han fet prou, els diputats per Catalunya! Però, després de tant parlar i de tanta eloqüència, tornen a casa seva sense que puguin al·legar ni tan solament que han fet llegir els projectes, per a quedar bé davant dels seus incondicionals.

Potser sí que algú d' ells haurà fet mèrits oratoris abastament perquè en alguna ocasió li facin la merced d' un càrrec ministerial; però, d' això, Catalunya, no'n viu ni se'n millora, i ha de sentir, a la faç, la rojor de la vergonya, per haver fiat tantes vegades en les prometes dels que — ara ni mai — no han sabut complir amb els deures de representant.

L' ombra den Macià, enèrgic, digne, els perseguirà en tots els actes polítics seus. — F.

La nostra parla

ARA que sembla que la joventut s'ha emprès altra volta i amb força a dalit la difícil però enaltidora tasca d'espargir arreu de la nostra terra la llavor de la doctrina nacionalista, única que ha de despertar Catalunya de l'adormiment en què es troba; ara que, altra vegada, des d'allà dalt, s'han llançat una munió d'improperis contra el nostre idioma i contra Catalunya tota, cosa que no ha servit per a res més que per a posar de manifest el desconeixement d'aquests senyors protagonistes de la farsa suara representada, crec oportú dir quelcom sobre la nostra parla.

La nostra parla, aquesta parla que cap fill de la terra catalana deu postergar mai, és el primer deure a complir de la nostra doctrina nacionalista. Perquè el poble que manté la seva parla—com digué el gran Frederic Mistral — té la clau de la pròpia lliberació, a la qual Catalunya no ha renunciat mai. És per això que nosaltres, no solament tenim de conservar-la, sinó que hem de conresar-la arreu de la nostra terra i fora també.

El dir arreu de la nostra terra no és perquè no s'hi parli ja el català, sinó per a desterrar, així, aquest uniformisme que, fins ara, s'ha imposat per tot Catalunya i que ha anat convertint les escoles en centres corruptors del nostre idioma, ensenyant als homes del demà en una llengua que no és la nostra, i que, més tard, aquest ensenyament desnacionalitzador influirà molt en la finalitat que els enemics de Catalunya es proposen, això és: anul·lar totalment els atributs i característiques de la nacionalitat catalana.

I fora de Catalunya, sortosament, ja veiem com els fills que se n'han allunyat, a totarreu on van porten a terme una intensa labor nacionalista fundant Casals per a eixoplugar-se tots sots els plecs de la nostra barrada ensenya, celebrant-hi festes patriòtiques, com la dels Jocs Florals, i organitzant vetllades de cultura, on s'hi sent la nostra parla, on s'hi escolta la música nostra, i els orfeons, bastits a força de sacrificis i patriotisme, fan conèixer les cançons de la terra catalana, que són l'admiració de tots els auditoris.

Amb els que, vells o joves, encara que lluny de la pàtria, se'n recorden i l'enalteixen fent-se dignes fills de Catalunya i mereixedors de la consideració i respecte de tots, és amb els que més devem estar en contacte, ja que's troben lluny, per a encomanar-los, encara més, l'escalí patriòtic i prestar-los el concurs nostre a tot el que sigui necessari.

Per això és que crec que als joves ens és un deure fer aquesta tasca, ja organitzant mítings de propaganda nacionalista, ja col·laborant — cadascú segons els coneixements i les forces llurs — en la Premsa de Catalunya tota, o per mitjà d'altres elements d'expansió que es creguin convenients, mentre reportin beneficis al a pàtria nostra. I aleshores serà quan ens sentirem joiosos d'ésser fills de Catalunya, i cada jorn l'aimarem més, predicant, des de les nostres rengleres, la doctrina nacionalista, que és la que ha de lliberar Catalunya i els catalans.

JAUME CARDÚS

Eduard Bernstein i el partit socialista francès

DAUDÉ-BANCEL escriu, tot seguit: «A pesar de les maladreces *volgudes* de M. de Schoen, no hi hagué manifestacions populars contra d'ell.» No obstant, no indica, precisament, els actes als quals atribueix aquest caràcter; n'hi ha prou que no demostrí que el greu retret «*volgudes*» és seriósament fundat. Però, per a jutjar l'actitud dels socialistes francesos, és menys important de saber si certes provocacions han estat dirigides a l'opinió pública de la França, com ho indiquen les paraules precedents, que no pas saber què han fet davant d'aquestes condicions que existien per a ells (1).

«Nosaltres no volíem creure en la guerra —continua Daudé-Bancel—; però fou precis rendir-se a l'evidència, i el 2 d'agost, el dia mateix en què els exèrcits alemanys penetraren en el gran ducat de Luxemburg, la Federació Socialista del Sena celebrà una reunió a la sala Wagram —organitzada per a la pau, al començament— amb el concurs de Dubreuilh, Vaillant, Longuet, Compère-Morel, Cachin i Sembat. I, davant la invasió de la França i del Luxemburg, en Sembat feu la següent declaració:

«Esteu subjectes a la guerra per la violació dels territoris neutrals del Luxemburg i per l'agressió de l'Alemanya imperial, però resteu socialistes! No us bateu, ni per ubriaguesa de *revanche*, ni per deliri bèl·lic, això és el que us distingeix dels *chauvins*! Us bateu per defensar la cultura francesa i la llibertat dels pobles... Tenim de defensar la cultura francesa, però no volem destruir la cultura alemanya!»

L'endemà, Alemanya declarava la guerra a França. L'afirmació segons la qual aviadors francesos havien tirat bombes prop de Nuremberg és rebutjada amb menyspreu per en Daudé-Bancel. A la matinada del 3 d'agost, les tropes alemanyes entraven a Bèlgica, a pesar de la protesta del Govern belga, i, després del migdia del 4 d'agost, el vot per als crèdits de guerra demanats pel Govern de la República tingué lloc a la vegada a la Cambra i al Senat.

En raó dels fets citats, l'agrupament socialista votava aleshores, per unanimitat, els crèdits, puix «lluitar contra l'imperialisme i el mi-

litarisme alemany era lluitar per la pau», i era «empendre una creuada democràtica i republicana per la llibertat i la pau d'Europa», com escrivia més tard en Gustau Hervé.

Quasi en els mateixos termes s'expressava el Manifest de l'agrupament parlamentari socialista i de la Comissió permanent del partit, publicat amb ocasió de l'entrada de Juli Guesde i de Marcel Sembat, amb l'assentiment del partit, «en el Ministeri de la defensa nacional», constituït el 28 d'agost, quan els exèrcits alemanys marxaven sobre París.

A més, Daudé-Bancel cita el passatge que segueix d'un Manifest dirigit aleshores a l'Internacional pels Comitès directors dels partits socialistes belga i francès i en el qual exposaven llur punt d'obrir:

«No lluitem contra el poble alemany, del qual respectem l'autonomia i la independència. És amb la certesa de sostenir el principi de llibertat, el dret dels pobles de disposar d'ells mateixos, que els socialistes francesos i belgues sofreixen la dura necessitat de la guerra. Tenen la certesa que, una vegada la veritat establerta, seran aprovats i reunits pels socialistes d'Alemanya.»

Resultant que algun dels signataris pertany al Comitè executiu del Bureau socialista internacional, el Comitè director de la Social-Democràcia alemanya els retregué l'haver firmat el Manifest amb aquest títol i protesta contra aquesta intervenció del Bureau (2).

La suposició fou regoneguda falsa més tard, així l'error fou confessat. Però de la discussió concernint la competència del Bureau s'ha oblidat de portar el contingut del Manifest a coneixement d'aquells als quals anava adreçat.

El seguit d'explicacions d'en Daudé-Bancel tracta del canvi d'opinions d'en Gustau Hervé i altres socialistes francesos, que, sortits de l'antipatriotisme i de l'antimilitarisme més sorollosos, han anat cap a un patriotisme «exagerat, segons algú». És evidentment, també, l'opinió de Daudé-Bancel.

Aquest canvi d'opinió és imputable, segons ell, al fet que la propaganda d'Hervé havia obtingut èxits ben apreciables a França, però no havia trobat mai, a Alemanya, més que un ressò força dèbil. Mentrestant, el professor Carles Andler demostrava a *Action Ouvrière* «que un bon nombre de socialistes alemanys acabaven de convertir-se al colonialisme, al militarisme, al capitalisme, potser...» En sa decepció, Hervé, «passant d'una actitud extrema a l'altra, feia, la guerra declarada, figura de patriota exasperat».

És versemblable que continuarà a guardar aquesta actitud tant de temps com duri la guerra. —«Per què?—Perquè, per a un belga i un francès, encara que antimilitarista, la primera qüestió a resoldre és, actualment, la que segueix: «Treure els soldats alemanys que ocupen la França, la Bèlgica, el Luxemburg i tots els països invadits.»

Un dels capítols del sindicalisme revolucionari —al qual en Daudé-Bancel feia remarcar que la seva actitud se distingia apenes de la d'un ultrapatriota— hauria respost a aquesta acusació: «Sí, i això durarà tant temps com el que les tropes alemanys ocuparan els ter-

ritoris belgues i francesos». L'evacuació d'aquests territoris deuria ésser completa «abans que es pugui parlar d'una altra cosa.»

Aquest sentiment ha estat exaltat quan alguns «socialistes del Kaiser» han pretès que feien la guerra al czarisme i quan, per a conduir a bé aquesta guerra, les tropes alemanyes saquejaven la Bèlgica i la França.

Si bé en Daudé-Bancel parla també amb una amargor d'aquestes coses i, rocegat per aquest sentiment, de vegades és mancat d'objectivitat, no obstant, no oblidava d'expressar *sa ferma creença en el restabliment de l'Internacional*. Així, diu del sindicalisme, del qual reproduceix la professió de fè ultrapatriòtica, «que el mateix home, una vegada les tropes alemanyes batudes, lluitarà apassionadament a favor de les idees internacionals.»

És que això, efectivament, se realitzarà? Posem aquesta qüestió, no solament al tema d'un sol individu, sinó al tema del moviment socialista sencer, i la primera reflexió ens dirà que la simple partida de les tropes no eliminarà més que un obstacle al restabliment de l'Internacional i no el més important. *El que crea la més gran dificultat no és pas l'obstacle exterior. En 1870-71 la guerra no feu, ni un minut, tort a la creença en l'Internacional, però els desprendiments anteriors que s'han produït en el moviment socialista, han ocasionat la desaparició de la confiança recíproca de les grans seccions de l'Internacional*. Abans que la curació no comenci en aquest esguard, els canvis exteriors contribuiràn ben poc al restabliment de les antigues relacions. La primera condició del començament d'aquesta curació és el desfogament mutu i franc en mires d'una justa comprensió recíproca. L'article d'en Daudé-Bancel és un bon començament. Així, des d'aquest punt d'obrir, no ve pas massa aviat. Naturalment, no pot pas ésser qüestió, abans del fi de la guerra, de reprendre totes les funcions que l'Internacional tenia fins aquí. Solament quan les seccions nacionals de l'Internacional se comprendran recíprocament podran contribuir a fer succeir a la guerra una pau veritable.

EDUARD BERNSTEIN

1. La suposició fou igualment emesa per en Jaurès. S'expressa d'una faigó ben precisa en la sessió del Bureau Socialista Internacional del 28 de juliol del 1914. —NOTA DE L'AUTOR.

2. Quan aquest Manifest se publicà a *L'Humanité*, se feia constar que els signataris belgues i francesos obraven com a representants de llurs partits nacionals. —NOTA DE LA REDACCIÓ.

MIGRANYA,
DOLORS NEURALGICS,
FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.,
J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies
CAPSES D'UN CATXET: 35 cènts.

Tallers Gràtics

Josep Sabadell & C.^a

Stat. en Cta.

Obres de text = Revistes = Periòdics
Fascicles = Catàlegs = Circulars = Factures = Talonaris = Memoràndums = Esqueles mortuòries = Targetes i tota mena de treballs comercials

Casa especial per a Carnets = Calendaris
i Etiquetes en relleu

i Hemeroteca General
Mostruaris de totes menes i Llibres ratllats
Relligats de luxe i econòmics

Mallorca, 257 bis-BARCELONA

TELEFON 7210

AL VOL

La guerra és causa de les més grans crueltats i de les més grosses injustícies; tota ella és tirania avorrible; tota ella és infern. Els homes hi són considerats pitjors que besties. Esdevenen esclaus; tenen amo. Tant-se-val que els pobles s'organitzin fonamentant-se en la sobirania nacional, com que la fraternitat universal els mogui, com que sien creients de dogmes que parlin de germanat cristiana; tan bon punt esdevé l'estat de guerra, retornen a la barbarie, se tornen salvatges, rompen amb totes les normes de civilització, en nom d'un déu, maten, violen i esclavitzen. Diuen que són justos, tot cometent les atrocitats més esgarriofoses, i s'alaben tots de lluitar per la civilització, tot comportant-se com a besties feres.

Jo no sé si pot concebir-se cosa pitjor que els vençuts presoners. Un home que cau a les mans de l'enemic ja no és germà, ni en déu ni en la civilització, ni és home ni animal sensible si squera. No passa d'un troç de carn palpitant que adquireix, com a propietat, un altre home, que's decreta vencedor; i té el dret — ell se l'irroga — d'usar de tots els mals tractes amb el vençut, i fins el malfereix o el mata, i amb una puntada de peu l'aparta del seu camí; i si no el mata, el redueix al captiveri, per a venir a parar a ésser la bestia de càrrega que els vencedors utilitzen per a fer-la servir contra els llurs enemics, que són els amics, els germans dels presoners.

I a aqueixa extrema crueltat mora! s'arriba: a fer que els homes sien sotmesos a esclavatge i obligats a fer mal als llurs propis companys i germans, i fins a exposar-los a ésser objecte de l'agressivitat dels que es creuen lluitar amb enemics i causen greus danys als seus mateixos.

O se'ls fa treballar com a besties, torturant-los amb la pena immensa de treballar en obres i feines que defensen els tirans que'ls fan d'amo i causaràn dany als de la propia patria i niçaga.

Per aqueix trànsit de tan alta inconsideració i d'inhumanitat hi passen només els ciutadans que posseeixen la sobirania nacional, i, que, tal com estan organitzats els exèrcits, perden la llur alta qualitat de ciutadans sobirans, al complir amb les lleis del servei militar. Aqueixos sobirans veritables, l'acció dels quals decideix de les lleis dels pobles, són els que més avall arriben i més esclaus esdevenen, i paren en categoria de besties tantost la dissort els dú a ésser vençuts, presoners dels que triomfen, dels que, en triomfar, se bestialitzen aiximateix, perquè perden tota gràcia de civilització, d'humanitat, de germanor cristiana si són creients en Crist, de fraternitat humana si són universalistes, de bondat natural si només els considerem homes en el sentit de ciutadans.

..

LA NACIÓ, per una vegada, només, vol referir-se al que's diu per tot arreu, a les tertulies, pel carrer, als centres periodístics, als salons de l'Ateneu, per tot, repetim-ho. El que es diu és que a Barcelona se juga desenfrenadament. Ço que ve dir que hi ha una tolerància tan gran, que més no pot ésser-hi.

Se diu més, encara: també se diu que per tal que no hi hagi destorb en el jugar, hi ha un marge amplíssim de repartiment de diners, que és aprofitat fins per certa Premsa. LA NACIÓ assegura que aqueix és el dir de la gent, que no pot, però, LA NACIÓ afirmar concretament res, perquè, com té per consuetut i per norma, diria les coses pel seu nom, si les savés com cal per a dir-les. Ha d'afirmar, no-res-menys, que de tot ço que exposa ne té el convenciment moral, i ho diu per veure si quelcom pot evitar-se i perquè els que es diu que cobren del jòc s'adonin que ja

hi ha molta gent que vigila i està disposada a comprometre als que tant se'ls en dóna de deshonrar institucions, com la Premsa, per exemple, la qual no té, per cert, la missió d'orgue corruptor de la societat.

..

No volem dubtar que és per coincidència; no tenim pretensió de més. El fet és, però, que al sentdemà d'haver-se queixat LA NACIÓ dels caruatges oberts que, malgrat l'hivern, i des de fa anys, la Companyia de Tramvies feia circular per la doble circumvalació Plaça Santa Agna-Plaça Rovira, desaparegueren els tramvies d'estiu i s'augmentaren els caruatges tancats amb motor. El públic hi ha guanyat en comoditat i rapidesa; la salut no's trobarà exposada a escomeses de les malalties hivernals; els treballadors dels tramvies tindran més feina.

Rebi la companyia, de LA NACIÓ, mercès en nom del públic. No les donem de part nostra, perquè no pensem, ni els mils, que hagin influït per res en la determinació de la companyia. Més sí volem fer notar que la queixa nostra era tan de raó, que la mateixa companyia, regoneguent-ho, s'esmenà per propi franc voler, de faïç, que tampoc ha estat a instigació dels que viatgen de franc, que no solament callen per donar queixes, que callen, també, per no alabar la companyia quan se porta bé.

Nosaltres, que anem al tramvia pagant, perquè som poble sobirà, ens queixem; també alabem, però: som justos.

□ □

Un acte eficaç

L'anunciada conferència: « D' Economia Social a Catalunya i de Cooperatisme » que explicà el Secretari de Propaganda de la Junta Permanent de l'U. C., en J. Grant i Sala, a la Cooperativa Obrera La Flor de Maig, assolí remarcable importància per als nostres ideals nacionalitzants i nacionalitzadors.

Senyalar, aquí, els conceptes exposats pel conferenciant seria exposar-se a oblidar-ne d'altres més substancials.

Feu la presentació del nostre amic Grant i Sala el president de l'esmentada cooperativa, el company Puignaró, i tot seguit aquell s'aixecà i, saludant a l'auditori, molt nombros, començà la conferència, en mig d'un silenci i una atenció que demostraven la cultura d'aquelles gentes, atenció i silenci que's feren més sensibles en el curs de la brillant disertació del nostre conferenciant, el qual pronuncià molt belles frases referents a Catalunya, a l'Unió Catalanista, a l'Economia Social i al Cooperatisme.

Al finalitzar, una entusiasta manifestació de simpatia i d'assentiment demostrà la fecundant i profitosa tasca que havia significat la conferència de l'amic nostre, al qual la Junta de la Cooperativa, després de felicitar-lo, li demanà, per a quan li sia possible, una altra visita.

El conferenciant i els companys Parellada, Sucas i Vila, que l'acompanyaven, foren obsequiats, després, amb un esplèndid ionx, a la Secretaria de la Casa, i, tot paladejant els esquisos productes elaborats a la Flor de Maig, en franca i amistosa conversa, arrodoniren, discutint-los, els conceptes de la conferència.

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

Aspectes de la lluita

Notes del viatge

Siguem-hi tots

EN un passat número de LA NACIÓ el nostre estimat amic, l'Ignasi Gual, va publicar un article, en aquesta mateixa secció, escrita pels viatjants i dedicada als viatjants, en el qual excitava a la nostra classe perquè, unint-nos, poguessim arribar, un dia, a fer valer les nostres aspiracions i fer respectar els nostres drets que, avui, malhauradament per manca de companyerisme, es troben talment com si els haguéssim abandonat del tot.

Jo entenc, amic Gual, que amb tot entusiasme hem d'acollir, els que som viatjants del comerç, la vostra iniciativa. I l'hem d'acollir a ulls clucs, perquè és una veritat indiscutible que tots nosaltres sofrim un règim de treball pesarós i excessivament poc retribuït. Dit està, doncs, que la nostra organització, al constituir-se, ha de perseguir la consecució del fi més apremiant i immediat que tots tenim necessitat d'assolir, això és: millorament de les nostres condicions de treball i perfeccionament de la nostra manera d'ésser.

Però, i no voldria semblar un temperament pessimista, volem dir que trobarà ressò entre els nostres companys la iniciativa per vós feta pública i glossada i comentada per altres amics nostres? Me sembla—apenadament ho dic—que no. I és que la majoria dels viatjants del comerç s'han distret tant de l'estat en què es troba l'estament nostre, que no s'adonen que som explotats de la mateixa manera que'ls altres treballadors d'ofici o estament que no és aquest que nosaltres componem.

S'ha sentit parlar molt d'una «Asociación de Viajantes», que auxilia als viatjants que estan malalts i assegura, també, la vellesa i la mort dels mateixos, i aquest ha sigut, potser, el motiu que ha fet que en general, no's preocupin de les lluites dels homes de la nostra terra. Nosaltres, hauríem de procurar per al nostre millorament individual i atesa la tasca que desempenyem i la missió que portem a terme, un cop haguéssim lograt la nostra reivindicació com a homes podríem fer moltíssim per la nostra reivindicació col·lectiva com a catalans.

Amics viatjants de Catalunya: meditem, pensem en la nostra situació; escoltem els clams de protesta que profereixen molts companys nostres, iniquament atropellats; empeltem a la nostra ànima un sentiment de forta solidaritat que puguem exterioritzar-lo cada vegada que per aquesta exteriorització, hi hagi motiu.

LA NACIÓ ens ofereix aquest espai perquè hi reflexem les nostres opinions, les nostres queixes, tota la nostra vida... Agraits al seu oferiment, aportem-hi el nostre entusiasme i la nostra ajuda. Arreu on anem, propaguem aquest periòdic, enviem-hi els nostres pensaments, puix, sols divulgant entre els companys nostres les idees de LA NACIÓ, és com podrà ésser un fet l'organització per l'Ignasi Gual iniciada.

RAMÓN ROVIRA

Cròniques curtes

Primitivisme

Les besties, i en menor grau els homes dels pobles salvatges i les criatures, no discuteixen, es barallen, i la raó del cop de puny, la raó de la força bruta, és per ells l'única raó, o al menys, la raó suprema.

El progrés moral i intel·lectual dels homes ha portat la discussió i ha enlairat a categoria suprema la força intel·lectual i la força de la veritat. Els homes civils es coneixen amb això, amb que saben discutir, amb que saben oposar raons contra raons, arguments contra arguments, fets contra fets, i quan no poden fer això, saben callar.

Però, en les nostres societats, dites civilitzades, no tots els individus han fet aquesta ascensió, i de tant en tant, surten individus o col·lectivitats que, plens d'influències ancestrals, apel·len a ço que ells ne diuen suprema raó del cop de puny, així que la seva petita personalitat es troba en la més lleu complicació intel·lectual.

D'això, desgraciadament, ne tenim a Catalunya massa exemples: les agressions a la malhaurada *La Tralla*; l'agressió de les Arenes el 25 de Novembre; ço de St. Feliu; el cas Marial-Gambús; etc., etc. I la setmana passada ne tinguérem un de nou amb l'agressió que l'anomenat tècnic del Laboratori Bacteriològic Municipal senyor González, produí contra el nostre estimat amic i inseparable company meu doctor Pla i Armengol.

Els lectors de LA NACIÓ coneixen ja part de la campanya del nostre amic sobre la qüestió de les aigües i han pogut ja veure de la manera llastimosa que queda aquest desventurat Laboratori dirigit per aquest eminent filòsof segons els bacteriòlegs i eminent bacteriòleg segons els filòsofs que's diu Turró.

Al personal, que fa de tècnic, del Laboratori, i que en qualsevol ciutat de sisena categoria de l'Equador, Nicaragua o El Salvador, se l'hauria al menys residenciat amb motiu de l'última epidemia i que aquí se l'ha deixat tan tranquil per part de les autoritats, la campanya del nostre amic se'ls ha posat molt malament i han intentat defensar la seva actuació amb uns pobríssims articles que han donat lloc a rèpliques contundents i aplanadores. Cal dir que, des del principi, veient-se malament la partida, han procurat desviar la campanya cap a les qüestions personals; però se'ls ha vist el jòc, i, darrerament, quan han vist la resposta raonada, argumentada, documentada, impossible, un d'ells, el senyor González s'ha recordat de la raó del cop de puny. I de quina manera!

Acabava d'arribar el nostre amic a la Maison Dorée i, tot just sentat, se li acostà pel darrera l'anomenat empleat municipal, i, tot preguntant-li si era ell l'autor d'un article aparegut amb la seva firma en els *Anal*s, sense donar-li temps de contestar ni d'aixecar-se, alçà els braços per agredir-lo. Sortosament per al nostre amic, degut a la posició falsa en que estava a l'intentar defensar-se, va caure, i els amics que estaven amb ell i altres concorrents van separar tot seguit a l'agressor i dos individus més que l'acompanyaven, i la cosa,

físicament, com resultat de l'acció de la força bruta de l'empleat municipal, no tingué cap importància.

Com pot veure's, anar a agredir dins d'un cafè ple de gent, sense avis, pel darrera i estant sentat tranquil·lament amb els seus amics, és un gest que dona a conèixer al que això fa. Però suposem que aquest individu no hagués obrat així i, sentint, al menys, l'orgull d'això que'n diuen honor de la força bruta, hagués dit al nostre amic que sentia la necessitat de pegar-se amb ell uns quants cops de puny o unes quantes garrotades, i els dos, avisats, drets, cara a cara, i al carrer, s'haguessin repartit unes quantes injúries corporals, fins que el vigilant, el municipal, el policia o qui fos, els hagués descompartit. I què? És que allavors, si el més perjudicat pels cops hagués resultat el nostre amic, les aigües s'haurien tornat bones i la conducta deplorabilíssima del Laboratori Bacteriològic Municipal hauria devingut acceptable?

Allavors, l'agressió que ara ha resultat estil primitiu d'home dels boscos o de les caveres, hauria resultat estil edat mitjana; una mica de progrés, però sempre quedant-se centúries enrera, i sempre baix l'influència del primitivisme, del valor de la força bruta.

Aquests senyors tenen mil llocs per a discutir; si no'n tenen prou, a les planes de LA NACIÓ acceptarem totes les controvèrsies que des del punt de vista científic i legal vulguessin sostenir-se sobre l'estat de les nostres aigües i sobre la desventurada actuació del Laboratori Bacteriològic Municipal. Doncs, això és el que cal fer, discutir amb fets i arguments. Però això no poden fer-ho, i veureu com no acceptaran el convit que'ls fem ni tampoc el repte que'ls fa el nostre amic des d'*El Diluvio*.

Còm poden sostenir-se públicament discussions sobre unes aigües que's volen fer passar a la força, si tots els anàlisis i tots les dades que tenim d'elles les condemnen com dolentes? Còm pot defensar-se un laboratori que, tenint al seu càrrec la vigilància de les aigües, té aquesta feina tan descuidada, que'ns trobem en plena epidemia sense saber com estaven les aigües que bevíem i per aquest motiu continúen servint-se les infectades, i mentre tant, els malalts i els morts arriben a xifres esparveradores? Còm poden defensar-se uns empleats oficials que donen dictamens apartant-se de les normes oficialment establertes; que donen per dolentes les aigües de Reus amb Coli i donen per bones les del Llobregat amb Coli també; que mentre l'endemia tífica continúa indefensa i tècnics de regonegudíssima competència troben infectades les nostres aigües, ells continúen donant un *parte* ridícul, que no diu ni pot dir res, que només pot servir per desorientar al públic, de no variació ostensible?

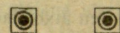
Per això no poden discutir, perquè no tenen raó i saben que han de perdre, i per això en el primer centre científic mèdic de la nostra ciutat, allí on es parla davant d'intel·ligents i d'homes lliures, han hagut d'abandonar el camp després d'una derrota darrera l'altra, i per això, en les planes de la Revista científica que n'és portaveu, han quedat tan mal parats, que han tingut de recórrer, equivocant-se una vegada més i ensorrant-se més encara, a l'acte que ha motivat aquesta crò-

nica, que aquesta vegada no resulta curta.

Però nosaltres, des del punt de vista polític-social de LA NACIÓ, hem de dir encara, per la part que ne's hi correspon per la campanya que hem emprès, que considerem vergonyós per una ciutat que una qüestió d'importància vitalíssima com aquesta, s'hagi de discutir en mig de coaccions inaguantables. A uns se'ls posa un plet, a altres se'ls agredeix. És que aquí no's pot parlar d'higiene? És que el dret de discutir les coses que posen en perill la nostra salut i la nostra vida, no'l tenim els barcelonins? Per arribar an això, a que s'hagin de reivindicar aquests drets elementals, ha servit aquesta cosa que'n diuen, els de la farsa política, educació ciutadana i període constructiu?

Però nosaltres el reivindicuem i l'exercirem aquest dret. Contra totes les coaccions, contra totes les menaces, contra totes les agressions, nosaltres, serenament, sense provocacions pinxesques ni matonismes que no sentim, però fermissimament, i sense el més lleu desmai ni la més petita ombra de feblesa, seguirem treballant perquè Barcelona deixi d'ésser la ciutat que veu, amb resignació estúpida, com es perden cada any, per culpa del tifus, centenars de vides que poden i deuen salvar-se.

RAMÓN D'ALENTORN

En Macià explica al poble de Les Borges els motius que ha tingut per a renunciar a l'acte de diputat a les Corts de l'Estat espanyol

DISPOSATS a gaudir d'una concient manifestació de la voluntat popular, anarem a Les Borges per a poguer contemplar amb els nostres propis ulls un acte exemplar qual realització no sovinteiça gaire en la història dels nostres costums públics.

Arribarem a Les Borges ja ben entrada la nit, trobant an aquella estació al nostre bon amic Cortada, en el domicili del qual ens hostatjem.

Al fer entrada a la població es noten arreu extraordinaris preparatius per a la gran manifestació que s'apropa. Es veia ben bé que aquell poble estava de festa...

A l'endemà, diumenge, matinegem i anem a donar un passeig per la població, fent-nos càrrec de l'entusiasme que hi regnava. Tots els balcons i finestres se veuen endomacats; pels carrers notem gran nombre d'arcs triomfals amb al·lusives i contundents inscripcions i en el rostre dels fills de Les Borges s'hi dibuixa una serena joia que encomana alegria, fortitut, sentiment català a qui els contempla.

Junt amb el grup del Círcol Republicà i acompanyats de l'amic Mias, ens dirigim a l'estació. Arriben dos trens de Lleida atapatits de forasters. També n'arriben de Barcelona, Tarragona, Reus i Valls. Saludem an en Ribera i Rovira que ve a fer informació per *El Poble Català*, així com també estremen les mans dels bons amics de Reus i altres indígenes.

Més tart arriba el tren especial que condueix en Macià. Tot el poble i la immensa gernació de forasters li tributa una ovació indescriptible i les notes de «Els Segadors», que iniciaren dugues bandes de música i el poble entusiàsticament entonà, vibren per l'espai. En Macià, dret al bai-

xador del tren, saluda al poble amb un «Visca Catalunya!» unanimitatment contestat per la gentada i seguit d'altres visques, tots dirigits an en Macià.

Seguidament saludà a les autoritats i a tothom que s'acostava a donar-li les mans; tothom s'atropellava per a poguer-les-hi donar. Entretant es posà en marxa la comitiva formada per milers d'acompanyants de totes menes, homes, dones i criatures. Tot el tragecte de l'estació a la plaça que'l feu a peu, fou un seguit d'atropellar-se per a poguer seguir prop d'ell, i una ovació inacabable. De totes les portes i balcons sortien gent que plens d'emoció saludaven el pas del «seu diputat».

Tot marxant la manifestació, sentim una veu castellana. Un amic nostre ens diu que és un periodista que ha vingut a fer informació per a *La Veu*. Fem un somriure, i no'ns ho creiem. *La Veu* no ho fa això; *La Veu* considera més pràctic no enviar-hi cap «reporter»; *La Veu* troba que és més patriòtic no donar cap mena d'importància a un acte propi d'un temperament isolat, indisiplinat...

La manifestació anava seguint el seu curs i l'aspecte dels carrers de Les Borges era imponent, magestuós, i l'entusiasme indescriptible.

A l'arribar a la plaça Major on hi havia aixecada una tribuna des de la qual havia de dirigir la paraula al poble en Macià, ja estava invadida per una immensa gentada ansiosa d'escollar-lo. No's podia avançar un pas.

Al presentar-se dalt de la tribuna, en Macià acompanyat de les autoritats i representacions foranes, l'ovació es feu aixordadora. Fet el silenci en Joan Bergós llegí la comunicació que la J. P. de la Unió Catalanista dirigí an en Macià, la qual fou expressament portada per l'ex-tresorer de l'U. C., el nostre caríssim amic en Jaume Fonolleda; després parlà en Macià que, emocionadíssim i entre visques i aplaudiments explicà els motius que'l portaren a la decisió de renunciar l'acte de diputat.

I veu's-aquí com ara hem de lluitar contra el nostre propi entusiasme, que ens faria publicar íntegrament tot quan digué l'exemplar ciutadà català. No pot ésser així, puix la manca d'espai ens ho priva en absolut. Per altra part, donar-ne un extracte fóra una temeritat. Digué coses tan grosses, tan valentes, tan contundents, tan afirmatives de la raó d'ésser del moviment català i que posen tan clarament de manifest l'ambient d'engany, de farsa aon la política de l'Estat ve desenrotllant-se, que és impossible donar-ne una idea.

Així, doncs, acabem aquestes ratlles i diguem: el recort de l'acte d'en Macià i la solidaritat de sentiments que lliga an ell i al seu poble, el portarem arrapat a l'ànima per tota la vida. Amb tanta intensitat el visquem!

Volem fer constar, abans que aquestes ratlles siguin termenades, el nostre més gran regoneixement per a l'amic Cortada qui tingué per nosaltres tota mena d'atencions, les quals profundament agraim.

Encara que la premsa diària ja n'ha donat compte, no per això hem de deixar de fer constar el telegrama que en Macià va enviar a la Unió Catalanista. Diu així:

«D. Martí i Julià, president Unió Catalanista. — La renúncia de l'acte no privarà que amb tota fermesa i més profit continuï ma campanya per reivindicacions Catalunya que és mon ideal. Agraïxo l'homenatge d'eixa entitat d'immaculada història. Abraça en vos a l'Unió Catalanista, Macià.»

Correu de Catalunya

Reus

EL dia 26 de novembre ocupà la tribuna del Centre de Lectura el jove escriptor socialista-nacionalista A. Martí Bages, desenrotllant el tema: «El proletariat mercantil».

Després d'un detallat exordi explicant els motius que l'han induït a donar aquesta conferència, passà a desfer l'«equivoc secular» que implica la repulsió que senten els dependents quan se'ls nomena obrers. És per això que, al començar, diu, només us parlava de «proletariat mercantil».

Diu que, essent, com són, els dependents, obrers, han de conduir-se amb els demés d'altra faïça que fins ara. Uns i altres necessiten l'ajuda mutua, perquè de l'acció conjunta del proletariat ha de sorgir la total emancipació.

S'ocupa dels «mals del proletariat mercantil» i diu que aquest rocega una vida pèsima. Potser no hi ha un altre estament per al qual sigui tan paorós el problema de la vida. La llarguíssima jornada, sense reglamentació; l'indiferència en política, fins a l'extrem de formar-ne opinió segons la que senten defensar al respectiu burgès; no conèixer res de l'art veritable; no tenir gust ni en literatura ni en el teatre. El proletariat mercantil està privat de sentir el pur amor; a menys que es conformi a viure una vida de privacions i misèria, abocant-hi la seva companya i els seus fills. I tot això a conseqüència del sòs mesquins. I mentre tot pesa damunt del proletariat mercantil, s'arronça d'espalltes i continua divertint-se amb tot ço que pot contribuir a l'embrutiment de la vida.

Analitza les causes dels mals de què es plany, de les quals una de les principals és l'excessiva jornada. Denúncia a la consciència honrada del poble la infàmia indigna d'una part de patrons d'aquesta ciutat, que tenen el pacte de no acceptar, un altre patró, al dependent que, sigui pel que sigui, hagi acabat de treballar en una casa.

Senyala unes «reivindicacions immediates», que són: descans dominical, reducció de la jornada, supressió de l'internat i salari mínim. Explica la vergonya que significa l'internat i analitza els «beneficis d'aquestes millores». Parla de

les vacances estivals, establertes a tot el món, menys aquí, i diu que el benestar dels dependents resulta en benefici dels patrons.

S'ocupa dels «governos burgesos» i el proletariat, dient que seria una candidesa esperar que aqueixes millores ens les arrancessin els Governos perquè l'emancipació dels obrers ha d'ésser obra d'ells mateixos, pel que cal anar a la associació de resistència, perquè s'ha de tenir una força efectiva per a sostenir després les millores conquerides. Diu que el proletariat mercantil ha d'ésser l'avant-guarda del moviment obrer, arribant a la conclusió que, per a gorrir els mals indicats, els únics remeis que hi ha són els així mateix indicats.

Acabà amb un vibrant paragraf incitant a la joventut a que actüi.

E. MASSAGUÉ

Ripoll

Ja han passat les eleccions, i tant-de-bo poguéssim dir que ha passat, també, per nosaltres, l'estat de violència, i agressivitat que'l període electoral encomana a certs elements ripollencs. I dic tant-de-bo que d'aquesta manera hagués sigut, perquè, per ara, no s'amoroseix pas la tensió del nostre esperit polític i en els bàndols que'ls ripollencs partidistes formen, no hi regna pas la serenitat que hauria d'ésser norma de la nostra política local.

Sembla cosa natural que, passades les eleccions, un esperit de germanor hauria de regnar entre nosaltres, però no és així. La política xorea, la política de petiteses que dirigeixen, no pas homes vulgars, sinó, a l'inrevés, homes de cultura, homes de carrera, va fent la seva ruta i deixant un rastre de malesvolences i rivalitats que, per força, ha de fer-nos considerar aquella actuació política com a contrària als fraternals sentiments dels homes.

A nosaltres ens costa una mica entendre aquesta política i ens costa, encara més, poder-la considerar com a bona. No hi creiem en els directors polítics que continuament fan afirmacions, respecte una determinada qüestió, que després, quan les particulars conveniències els ho exigeixen, han de tergiversar i negar. I no hi creiem, perquè les actuacions polítiques que tenen el seu fonament en els verbalismes desmesurats, ens mereixen molt poc crèdit i gens de confiança.

Hem de desterrar de la vida política dels pobles la direcció i la influència que hi exerceixen els elements que no tenen altra representació que la de l'egoïsta i vell esperit de la rancia política professional. Quan així sigui, és quan el poble s'adonarà de què els organismes que sintetitzen les seves necessitats col·lectives vénen a ésser com una continuació d'ell mateix i serà quan, també, es veurà privat de dir, amb motiu, que els que ostenten càrrecs representatius, no són els representants del poble.

A nosaltres, aquí a Ripoll, ens passa això: no podem dir que els que ens representen siguin els nostres representants. I és que l'esperit polític, pernicios i infecunde, exerceix una forta pressió, una ferria dominació damunt la generalitat dels homes d'aquesta encontrada de la terra catalana.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

LLUIS PELLICER

Ripoll, 30 novembre 1915.

La Cooperativa Mutual Catalana

— Pont de la Parra; 5 —

vos convida a la seva obra «Social, humana i constructiva», en la qual obtindreu: Millorament en la qualitat i preus dels articles, absoluta garantia de llurs pesos i mesures, benefici reemborsable sobre el consum anyal, contribuint al sosteniment d'Escoles Catalanes i altres fins patriòtiques

— Demaneu Estatuts a l'Hostatge Social —

MERCERIA = ALBERT BONET = CLARIS, 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVITATS = PREUS REDUITS

L'actuació obrera

EL Comitè de la Federació catalana d'obres metal·lúrgics, a petició d'alguns sindicats de Barcelona i el seu radi, celebrarà una reunió, a la qual s'ha convidat a totes les societats del ram, federades i no federades, demà diumenge, a les deu del matí, al local del carrer Vistalegre, 18, primer. L'esmentada reunió és per a tractar de l'actual crisi de treball.

En Ramón Bertrán donarà, aquest vespre, a les deu, una conferència sobre: «La importància de les Federacions». Correspon a la sèrie de les organitzades pels Sindicats de Llanterres-Llauners, Fumistes i Similars i Fundidors de Ferre.

El doctor F. Boada, el dissabte passat, desenrotllà l'anunciada conferència sobre: «Higiene i profilaxi de la tuberculosi pulmonar».

Començà fent un estudi de l'avenç de la medicina, comparada amb la cirurgia, senyalant la superioritat de la primera, que cada dia, progressivament, treu malalts a la segona.

Fa l'explicació del bacil descobert per Robert Koch, l'any 1882, i de l'aire i els aliments com a mitjans de propagació.

Remarca que, a pesar del poder del microbi, aquest no pot res contra els organismes forts.

Censura que s'escupi a terra i als mocadors, i retreu a les companyies de tramvies el que no posin escupidores als cotxes.

Diu que, d'entre els aliments, un dels més temibles propagadors és la llet de vaca, degut a una substància que es forma a les mames i que es barreja a la llet al muntir-se.

Compara la mortalitat anual de tuberculosos amb la d'altres malalties, donant una diferència esfereïdora. Fa excepció de l'any passat, en el qual el tifus feu unes cinc mil víctimes, per negligència d'uns Ajuntaments que no's preocupen de la salut dels ciutadans.

Explica detingudament els elements higiènics per a deturar la tuberculosi pulmonar, com la respiració d'aire pur, que s'obté fugint de la ciutat cap a les muntanyes: privada la ferida d'aires nocius, és probable la seva cicatrització; el repòs absolut del malalt, el dormir amb l'habitació ventilada i banyar-se sovint per a netejar la pell, la privació de l'ús del tabac, que congestiona els pulmons.

Després explica els elements medicinals, com la vacuna, el principi de la qual és de la mateixa manera que s'acostuma un còs a un verí determinat donant-li a petites dosis, en qual còs les defenses orgàniques tendeixen a fabricar una substància que contraresti els efectes del verí. Amb la vacuna, s'injecta al malalt una dosi microscòpica de microbis morts, que, provocant una reacció, doten al còs d'aquesta substància defensiva. Per a evitar la fortaleza de les vacunes, hi ha el sèrum conegut per tuberculina, que és tret de la sang dels animals que se'ls ha aplicat la vacuna.

Dels elements físics, explica l'helioteràpia, els raigs X, els corrents d'alta freqüència i el radium.

Com a medicaments que hagin donat millors resultats, posa el iode, el blau de metil·lil junt amb la tuberculina.

El company Negre, que presidia, resumí la disertació del conferenciant i donà per acabat l'acte. — R.

Hem rebut dels Sindicats de Fumistes, Constructors Mecànics, Fundidors de Ferre-Llanterres-Llauners i Llauners-Fundidors de Bronze i Me-

tal·lúrgics de Badalona, un Manifest, que, per sa molta extensió i manca d'espai, no publicuem.

Aquest Manifest, retolat «Actuació Metal·lúrgica», és alhora un clam de justícia dels que treballen i un retret a la burgesia, que s'aprofita de les presents circumstàncies per a privar, per tots els mitjans, l'organització obrera. Davant d'aquesta actitud burgesa, els Sindicats fan una crida a tots els companys per a poder treballar units per la defensa i millorament del proletariat.

El matonisme i la ciència

Una agressió

MENTRE nostre bon amic el doctor Pla i Armengol, a la Revista *Anals de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya*, ha anat posant en evidència diferents contradiccions dels tècnics del Laboratori Bacteriològic Municipal al dictaminar sobre la potabilitat de les aigües de Barcelona, apenes, el personal tècnic del Laboratori, ha donat fè de vida. Devien estar convençuts que ço afirmat pel doctor Pla i Armengol no ho podrien desfer davant dels metges catalans que la citada Revista llegeixen.

No comptaven, emperò — els fets ho demostren —, que nosaltres, enamorats de Catalunya i, per això mateix, de la salut i la vida dels catalans, puguéssim portar aqueixa importantíssima qüestió a la consideració pública, reproduint en LA NACIÓ el que considerem més a l'alcanc del públic no tècnic en aqueix afer.

Això — la temença de que's divulgüés l'insuficiència de coneixements demostrada pel personal tècnic del Laboratori Municipal, evidenciada en sos raonats escrits pel doctor Pla i Armengol — ha d'haver estat el motiu que decidí a l'empleat tècnic del Laboratori Bacteriològic Municipal senyor González a realitzar l'agressió contra l'amic nostre, a la Maison Dorée, el passat divendres, la qual, per sort, no li resultà com, segurament, se proposava.

Sabem que la Revista *Anals de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya* té les planes obertes a tota discussió científica o tècnica, on poden acudir el doctor González i els companys seus per a justificar llurs combatuts dictàmens tècnics sobre la potabilitat de les aigües de Barcelona. Per altra part, si el divulgar-ho LA NACIÓ és el que més els molestà, mai hem negat a ningú el dret de defensa.

No defensar-se i posar-se a fer d'agressors, als que no som tècnics en aqueixa qüestió ens porta el convenciment absolut de que el doctor Pla i Armengol és qui té tota la raó, i, científicament, tècnicament, els empleats del Laboratori Bacteriològic Municipal no saben què oposar-hi.

Tenim la certesa de que aqueix intent d'agressió per a no res ha d'influir en la continuació de la campanya tan noblement empresa pel nostre amic, car, a més, hi som també nosaltres, que, per damunt de tots els interessos, hi posem l'amor a la vida dels ciutadans, i no'ns detindran ni ens faran tòrcer el camí totes les arts del matonisme que puguin imaginar-se el senyor González i els que'l segueixen.

Per la llengua catalana

DISSABTE, a la vetlla, se celebrà, al C. A. de D. del C. i de l'E. l'anunciada assemblea per a tractar de fer un acte d'homenatge a la llengua catalana.

La sala estava plena de delegats i representants, havent, a més, en els departaments veïns nombros públic que escoltava també.

Presidí el que és president del Centre, don Josep Puig i Esteve, acompanyat dels senyors doctor Martí i Julià, don Pere Corominas, don Lluís Puig de la Bellacasa i altres individus, pertanyents a la Junta Directiva de la casa.

Obri l'acte el senyor Puig i Esteve, i successivament parlaren els senyors Pere Corominas, Casas Carbó, doctor Martí i Julià, Puig de la Bellacasa, Maspons, Monégol, Durà i Bofill i Matas, aprovant-se, al finalitzar els parlaments, tots ells entusiastes i d'un elevat patriotisme, les conclusions següents:

PRIMERA. Creació d'una Comissió encarregada de la defensa i nacionalització de la llengua catalana.

SEGONA. Interessar dels parlamentaris catalans que, pels mitjans que llur patriotisme els aconselli, procurin aconseguir, a la major brevetat possible:

1. Que a les escoles públiques de Catalunya sigui obligatori ensenyar als deixebles en l'idioma català.

2. Que a les Universitats, Instituts i Escoles Normals de terra catalana s'estableixin càtedres, també obligatòries, de Llengua i Literatura catalanes.

3. Que per a exercir qualsevol càrrec públic a Catalunya, sigui també obligat conèixer perfectament la llengua catalana parlada i escrita.

4. Que sigui respectat i regonegut oficialment el dret dels catalans a usar el propi idioma en tots els actes de llur vida pública i privada.

TERCERA. L'Assamblea té d'acordar la seva adhesió a l'obra de la Diputació, d'usar el nostre idioma, solidaritzant-se amb la seva conducta i expressar el seu desig de que totes les Corporacions públiques catalanes, i especialment l'Ajuntament de Barcelona, secundin i segueixin l'exemple

Els conflictes socials

El del Ram de l'aigua

DESPRES de l'assamblea celebrada al cine Muntanya, a la qual hi acudiren més de mil-cinc-cents obrers ha quedat solucionat el conflicte, mitjançant una transacció per part dels obrers en les seves demandes, acordant acceptar els augments proposats pels burgesos, que són com segueixen:

Els que cobraven 9 pessetes ne cobraran	10'00
» » » 12 » » »	13'50
» » » 14 » » »	15'50
» » » 16 » » »	18'00
» » » 18 » » »	20'00
» » » 20 » » »	22'00
» » » 22 » » »	24'50

Els que'n cobraven de 24 per any, 3 pts. més. Les dones, 2 pessetes més.

També ha quedat solucionada la vaga que's sostenia a la casa Parsons.

No hi ha dubte que aquesta solució representa un triomf per als obrers del Ram de l'aigua, però, donades les circumstàncies que a través, aquest augment no serà més que un compàs d'espera, car la necessitat farà resorgir el conflicte amb més força que ara.

NOVES

PER notícies rebudes, sabem l'èxit obtingut pel Quadre Escènic del Centre Català de l'Havana en l'interpretació del drama «El Ferrer de Tall» i la comèdia «El carro del vi».

No'ns resta més que sumar una felicitació a les moltes que ja tenim adreçades als directores del Quadre, Srs. Boquet i Gené.

El passat dissabte, el Dr. Oilell i Rabasa va donar a l'Ateneu Enciclopèdic Popular una conferència relativa a les «relacions entre les malalties de les primeres vies respiratòries i certes professions o oficis». Va exposar primerament, l'anatomia i fisiologia de les cavitats nasals i en va deduir després els mitjans que's poden posar en pràctica per a evitar les malalties de les vies respiratòries, essent, a l'acabar, justament ovacionat.

La Schola Orpheònica té anunciat per a demà dia 12, a les cinc de la tarde, una audició de sardanes, que juntament amb la celebrada el dia 8 és en obsequi dels seus socis, els quals podran assistir-hi amb llurs famílies.

El C. A. de D. del C. i de l'I. està organitzant uns curssets destinats a vulgaritzar entre els socis els coneixements de l'història de l'Art. El programa dels mateixos, que abarca totes les manifestacions artístiques, s'està actualment formulant.

En el Casal Catalanista del Poble Nou (Wad-ràs, 218) hi donarà avui, dissabte una conferència en Pere Casals sobre el tema «L'intervenció obrera en el govern dels pobles».

Amb un èxit esclatant, es celebrà el passat diumenge, a la tarde, la repartició de premis als alumnes de l'escola Mosén Cinto, corresponents als cursos de 1913-14 i 1914-15, i l'inauguració oficial del nou material de les escoles.

Primerament i abans de començar l'acte, les autoritats, representants d'entitats i de la premsa foren convidats a visitar el material de les escoles, a veure llur funcionament, estant la classe de

pàrvuls montada baix el nou sistema pedagògic Montessori.

Després passarem al local del costat, on es celebrà l'acte, constituint-se la presidència de la forma següent: president, Vicens A. Ballester per l'escola Mosén Cinto; Sansalvador, per la Mancomunitat; Fortuny, per l'Ajuntament; Puig i Sais per l'A. P. de l'E. C., havent-hi ademés les senyores Macheroni, Domenech de Cañellas, Porqueras i diferents representants d'entitats i escoles.

Començà l'acte amb un breu parlament del president, llegint després el senyor Casamitjana una ben escrita memòria i llegint l'alumne García un inspirat treball, que acabà fent al·lusió a una estrofa dels Segadors que tots els alumnes corejaren. Després cantaren diferents caçons, fent-se tot seguit patriòtics parlaments pels senyors Ballester, Sansalvador i Fortuny i repartint-se en acabat els premis als alumnes, donats per diferents cases i personalitats de nostra terra.

Acabà tan simpàtica festa amb el cant dels «Segadors» que foren corejats per tota la concurrencia. Després es donà un esplèndid lloç a les autoritats i representants que hi assistiren.

L'Agrupament Nacionalista Radicat «Catalunya», de Santiago de Cuba, ha creat un Comitè «Pro-Escoles Catalanes».

L'objecte del Comitè, és inscriure a les llistes de socis de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana de Barcelona, el major nombre possible de catalans, el qual ben aviat començarà a fer les gestions necessàries per a aquest fi.

Formen el Comitè les següents persones: Cristòfol Rovira, Frederic Boix, Agustí Ferrer, Josep Notó, Llic. Josep Serra, Pere Clavé, Joan Parellada i Josep Rovira Rovira.

L'Agrupament Feminal Catalanista del Districte III, celebrà el 1.er aniversari de la seva fundació amb una vetllada literària i musical a la que concorregué nombrosos i escollit públic dominant les senyores.

Tots els números del programa, algú d'ells remarcablement executats, foren molt aplaudits.

Al finalitzar l'acte, la gentil presidenta, Na Maria Forcada, feu entrega d'un artístic quadro,

amb la fotografia de les senyorettes que formen la Junta de l'Agrupament, dedicat a la Junta Permanent de l'Unió Catalanista, al representant de la mateixa, J. Grant i Sala, que ocupava la presidència de l'acte. Acabà l'acte de que parlem un patriòtic discurs de remerciaments, que com els altres parlaments, tots de tons catalaníssims, no cal dir que foren també xardorosament aplaudits.

♦ CAMISERIA
CORBATERIA
GENRES DE PUNT
F. VEHILS I VIDAL
2, Portal de l'Angel, 2

A l'Ateneu Gracienc d'U. F. N. R., en contestació als telefonemes enviats, s'ha rebut, de l'il·lustre patrici Francesc Macià, la lletra següent:

Distingit senyor meu i amic: L'encoratjadora salutació que m'ha dirigit aqueixa entitat amb motiu de la meua renúncia de l'acta de diputat a Corts, me prova fins a quin punt he sapigut interpretar les aspiracions del poble i m'obliga a continuar, des de fora del Congrés i amb més braó que mai, la defensa de les reivindicacions de nostra Catalunya.

Moltes mercès i disposi de son afectíssim amic i segur servidor

Francesc Macià

Fem-se forts treballant per Catalunya, i la victòria serà nostra. No desmaiieu i tingueu confiança sempre.

Lleida 3 Desembre 1915.

Com anunciarem, el dia 7 de Novembre passat s'estrenà, al teatre de l'Agrupament Nacionalista Radical Catalunya, de Santiago de Cuba, la comèdia lírica *Flor muntanyenca*, original dels nostres bons amics Ginestà i Punset i Carbonell i Rigal, qual producció, segons notícies, assolí un remarcable èxit, i amb aquest motiu, se celebrà una festa brillantíssima, de la que n'informarem completament als nostres lectors.

Van portant-se a cap, amb resultat excel·lent, els treballs preliminars per a la realització de la patriòtica solemnitat, nomenada Cap d'Any català, que preparen, per al dia primer de Jener, la Joventut Catalanista de Barcelona i l'Orfeó Gracienc.

CORRESPONDENCIA

=N. C.—Santes Creus: Suposàvem que havia passat com vostè diu. Un cop aclarit, no cal que vagi depressa. =J. F.—Arbós: Queda complascut. Ara té pagat fins a l'Agost de l'any vinent. =R. R.—Vic: Esmentarem omissions. Esperem la visita seva. =J. E.—Girona: Pots fer remesa per recader o per Giro Postal, si et sembla que has de trigar a venir. =R. A.—Puigcerdà: Tingueu la seguretat de que compliu el vostre deure, com el complex cadascú, segons llurs forces. Anotades totes les observacions. =J. A.—Belcaltre: Veritablement, és activitat la vostra. Si convénen més exemplars, aviseu. =J. E.—Santa Cristina d'Aro: T'acusem rebut d'aquesta darrera, que queda complimentada. =R. D.—Palafugell: Rebut Giro Postal, però sense noves de vostè. =E. P.—Tarragona: Abonat import subscripció; sentim la decisió seva. =J. M.—Cano, 56. Ciutat: Tindrè molt gust en parlar amb vostè, qualsevol dia, de nou a onze de la vetlla. =D. C. i V.—Ciutat: Llàstima d'article per a tractar del que tracta.

♦ ♦ LA NACIÓ ♦ ♦

EDICIÓ DEL COMITÈ DE PREMSA

DE LA UNIÓN CATALANISTA

Biblioteca de Comunicació

i Homenajes

1 pesseta trimestre — Estranger: 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB «RENAIXEMENT»

2'50 pessetes trimestre — Estranger: 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.^a, S. en C.—Mallorca, 257 bis

RENAIXEMENT

El número de demà conté el següent sumari:
La glorificació de la llengua.—Esguards, per Maig.—*Els socialistes i Catalunya*, per E. Montferrer i Noé.—*L'invasor*, per Pere de Tera.—*La catedral de Girona*, per Josep Tharrats.—*La dona de Catalunya*, per D. Martí i Julià.—*De l'espiritualisme escolàstic en literatura*, per J. Pérez Jorba.—*Fulls del dietari d'un valencianista*, per Miquel Durán i Tortajada.—*Tragicomèdia*, per Anfós Maseras.—*Del dret de la força a la força del dret*, per Edgard Milhaud.—*L'agressió a en Pla i Armengol*.—
Noticiari.

COMITÈ DE PREMSA DE LA UNIÓN CATALANISTA

Nombre actual d'abonats a
RENAIXEMENT i LA NACIÓ

1033

Nombre de socis a la cooperació de 50 ptes.

93

FONDES I CAFÉS DE CATALUNYA que en concepte d'abonats reben setmanalment LA NACIÓ i RENAIXEMENT	
AGRAMUNT	PALAFRUGELL
Fonda Martí	Fonda Estrella
Cafè Ribera	PALAMÓS
BALAGUER	Fonda Trías
Fonda La Palma	PONS
BANYOLES	Cafè del Venturera
Cafè Vila	RIPOLL
BERGA	Fonda Monastir
Cafè Serra	SALLENT
CALELLA	Cafè de l'Apeadero
Fonda La Granota	ST. HILARI SACALM
CASSÀ DE LA SELVA	Cafè de l'Unió
Fonda El Recreo	ST. PERE PESCADOR
Fonda Barretina	Cafè Forment
FIGUERES	Santa Coloma de Farnés
Hotel Comerç	Fonda Quimet
GIRONA	SANTES CREUS
Hotel Peninsular	Fonda Marimón
Cafè Negre	TÀRREGA
LLEIDA	Fonda d'Espanya
Cafè de l'Univers	Cafè del Jardí
MALGRAT	Cafè d'Espanya
Fonda Guillem	TORELLÓ
OTOL	Fonda Bosch
Cafè Nòvetats	VICH
Fonda La Estrella	Cafè Blanch
	Hotel Colón